

ANTYGONA, czyli nieszczęścia chodzą trójkami

AUTOR: Sofokles.

RODZAJ LITERACKI: dramat.

GATUNEK LITERACKI: dramat

antyczny – tragedia grecka.

BOHATEROWIE: Antygona, Ismena,

Kreon, Strażnik, Hajmon, Tyrezjasz,

Posłaniec, Eurydyka.

MIEJSCE AKCJI: akcja rozgrywa się

przed pałacem królewskim w Tebach.

CZAS AKCJI: jeden dzień.

MOTYW: prawa ludzkie i prawa

boskie, konflikt racji, fatum,

przekleństwo rodu

STRESZCZENIE

Akcja dramatu toczy się po bratobójczej walce **Eteokla i Polinika**, czyli synów Edypa. Polinik współpracował z innym państwem i zaatakowali Teby, Eteokl stanął po stronie Teb, uchodzi więc za bohatera i pochowano go z wszystkimi honorami. Polinika Kreon rozkazał rzucić na pożarcie zwierzętom. Antygona chce sprzeciwić się woli Kreona i pochować brata jednak **Ismena** boi się tego i odmawia pomocy siostrze. Tytułowa bohaterka uważa, że prawa boskie ważniejsze są niż prawa ludzkie. Druga siostra boi się i chce być posłuszna wobec Kreona. Antygona czyni to co postanowiłam i **posypuje ziemią ciało brata**, co uchodzi za rytualny pogrzeb. Strażnik, który widzi tam udaje się do Kreona i mówi, że został zdrajca pochowany przez kogoś. Później Antygona postanawia dokończyć pogrzeb i zostaje złapana. Przeprowadzą ją przed obliczem Kreona i nie wyrzeka się tego co zrobiła tłumacząc, że respektuje prawa boskie i woli umrzeć będąc wierna bratu, i bogom. Kreon uważa, że dokonała tego czynu wraz ze swoją siostrą Ismeną i każe ją przyprowadzić. Ismena przyznaje się do czynu i chce wziąć na siebie część kary, jednak Antygona na to nie pozwala. Kreon uważa, że Antygona zdradziła nie tylko jego, ale też Eteokla. Kreon odpuszcza Ismenie, ale postanawia ukarać Antygonę i skazuje ją na śmierć. Mamy rozmowę Kreona i z synem **Hajmonem**, który broni Antygony, mówi też, że ludzie popierają jej czyn i żałują jej. Kreon upiera się przy swojej racji, nie chce stracić autorytetu, uważają za zdrajcę. Hajmon, który kocha Antygonę grozi samobójstwem jeśli ojciec nie zmieni zdania. Antygona żegna się ze światem, ma zostać **zamurowany żywcem na pustkowiu**. Nie okazuje jednak skruchy. Uważa, że to co robi jest dobre. Do władcy przybywa **Tyrezjasz**, który krytykuje władcę za jego czyn i mówi, że wywoła to gniew bogów, ponieważ ciało człowieka po śmierci należy do nich i nie powinien odbierać tego. On jednak jest zły na wróżbitę, zarzuca mu zdradę. Tyrezjasz przepowiada mu, że przez jego upór w najbliższym czasie będzie widział same trupy. Kreon po zastanowieniu i rozmowie z przewodnikiem chóru zmienia zdanie. Postanawia pogrzebać siostrzeńca i uniewinnić Antygonę. Jest jednak za późno, ponieważ Antygona nie chcąc umierać powoli powiesiła się na chuście, widzi to Hajmon, który nie wytrzymuje z rozpacz i wbija w swoje ramię miecz. O wszystkim dowiaduję się **Eurydyka**, czyli żona Kreona i matka Hajmona nie może wytrzymać tego i też popełnia samobójstwa, zrzucając odpowiedzialność za śmierć syna na Kreona. Władca jest zrozpaczony.

INTERPRETACJA

FATUM:

- nieszczęścia wpływające na całą na cały ród labdakidów, Edyp wypełnia przeznaczenia zabijając ojca i sypiając z matką, a ich dzieci Eteokles i Polinik zabijają siebie wzajemnie, Antygona ginie stąd pochować brata.
- Tyrezjasz zapowiada, że przez upór Kreona straci on bliskich

MIŁOŚĆ:

- motyw miłości romantycznej, Hajmon nie może żyć bez Antygony, dlatego popełnia samobójstwo
- motyw miłości matczynej, Eurydyka nie może znieść cierpienia po śmierci syna i popełnia samobójstwo
- motyw miłości siostrzanej, Ismena chce część winy wziąć na siebie, a Antygona łamie prawo Kreona z miłości do brata

ANTYGONA JAKO TRAGEDIA ANTYCZNA

ELEMENTY TRAGEDII ANTYCZNEJ:

- **decorum** – stosowność zachowania lub wyglądu w danych okolicznościach, styl wysoki= język wysoki
- **brak scen okrutnych**- słyszymy z opowieści o śmierci Antygony, Hajmona i Eurydyki
- **konflikt tragiczny**- konflikt dwóch racji, jednakowo ważnych, które prowadzą do tragedii (prawo ludzkie, prawo boskie)
- **zasada trzech jedności czasu miejsca i akcji** – wszystko dzieje się jednego dnia w jednym miejscu
- **katharsis** – oglądający mają się oczyszczyć, na przykład ze złych emocji
- **hybris**- czyli pycha, która prowadzi do katastrofy, ponieważ bohater przekracza granice dumy, nie słucha innych i zdrowego rozsądku
- **hamartia**- czyli wina tragiczna, błędne rozpoznanie przez bohatera sytuacji

RÓD LABDAKIDÓW

KONFLIKT TRAGICZNY

ANTYGONA	KREON
domaga się przestrzegania starych, niepisanych praw boskich, uważa że sąd powinien przeprowadzić bóg, a nie człowiek.	uważa, że martwy wróg nadal jest wrogiem, należy mu się kara, ma to być przestroga dla innych, nie można traktować bohaterów i zdrajców tak samo
reprezentuje prawo jednostki, buntuje się przeciw niesprawiedliwości państwa, jest zarówno winna jak i niewinna, ceni religię bardziej niż państwo	reprezentuje państwo, dobro państwa stawia na piedestał, obywatele muszą słuchać się władcy, każdy ma być traktowany równo wobec prawa
kieruje się sercem, kocha obu braci i chce zapewnić im dobre życie wieczne, robi wszystko w emocjach, jest lekkomyślna	kieruje się rozumem jest realistą, zimno kalkuluje, ocenia, nie ma wyjątków, liczą się zasady, wycisza emocje

CYTATY

„Współkochać przyszłam, nie współnienawidzić.” (Antygona)

„O ile klęską największą nierozum”

„Ani ja zmarła, ani też przy życiu;

Śmierć już mnie trzyma w swym mroźnym spowiciu.”

„Nieszczęściem dowiodł, że wśród ludzi tłumy

Największe klęski płyną z nierozumu.”